

Hodnocení dopadů regulace (RIA)

A. Obecná část

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad (RIA)

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

Název návrhu zákona: Zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	Předpokládaný termín nabytí účinnosti: únor 2021
Implementace práva EU: Ano Termín stanovený pro implementaci: 4. 2. 2021 Jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ano	
2. Cíl návrhu zákona	
Zpracování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii. Cílem nové právní úpravy je dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva Evropské Unie podle článku 3 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003. Některé navrhované změny s transpozicí přímo nesouvisejí a jsou odůvodněny dosavadní aplikační praxí. Jedná se zejména o problematiku narovnání a zpřístupnění informací obsažených ve správním spise.	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ne	
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne	
3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ano	

Je rozšířena a zpřesněna úprava vzájemné pomoci mezi soutěžními orgány států Evropské unie a zcela nově je upraven výkon rozhodnutí soutěžních orgánů členských států Evropské unie, kterým se ukládají pokuty nebo penále na území České republiky, což povede ke zvýšení efektivity regulace soutěžního jednání v rámci celé Evropské unie. Dojde ke zlepšení řádného fungování vnitřního trhu. Doplnění právní úpravy na české národní úrovni a její sjednocení na základní úrovni členských států může přispět ke zkultivování ekonomického prostředí na trhu. Cílem návrhu je umožnit účinněji vymáhat pravidla Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže. Mělo by být zajištěno, aby příslušné orgány měly k dispozici všechny nezbytné nástroje, aby všechny vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž byly schopny přijímat rozhodnutí zcela nezávisle, měly dostatečné množství lidských, finančních i technických zdrojů a měly k dispozici účinné nástroje k zastavení protiprávního jednání i k ukládání sankcí za porušování příslušných předpisů. Sankce by přitom měly reflektovat závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Nepředpokládá se však, že by změny vyvolaly náklady na straně podnikatelů, naopak jejich výsledkem bude zajištění férové hospodářské soutěže a lepší vymahatelnost ze strany příslušných orgánů, což zajistí pozitivní dopad na podnikatelské prostředí v České republice.

3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano

Dopady budou na podnikatele neutrální, v případě zlepšení soutěžního prostředí v důsledku nové právní úpravy mohou být pro podnikatele mírně pozitivní.

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne

3.5 Sociální dopady: Ne

3.6 Dopady na spotřebitele: Ano

Návrh zákona má pozitivní dopad na všechny skupiny obyvatel, neboť zajištění spravedlivé hospodářské soutěže a lepší vymahatelnost ze strany příslušných orgánů je ve veřejném zájmu.

V tomto případě se jedná zejména o plánovanou legislativní úpravu vzájemných vztahů mezi soutěžními orgány jiných členských států, resp. zpřesnění pravomocí soutěžního národního orgánu, tudíž nelze identifikovat konkrétní navrhovaná ustanovení dotýkající se přímo práv či povinností spotřebitelů.

3.7 Dopady na životní prostředí: Ne

3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

3.10 Korupční rizika: Ne

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Definice problému

V platných právních předpisech není v současné době plně provedena transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1 ze dne 11. prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu (dále jen „Směrnice“).

Většina požadavků této směrnice je již dnes na naší národní úrovni upravena. Výjimku tvoří úprava vnitrounijní spolupráce mezi národními (vnitrostátními) orgány pro hospodářskou soutěž, včetně otázky vymáhání cizích rozhodnutí s evropským rozměrem na našem území, která musí být právně zakotvena zcela nově.

Dále je třeba upřesnit úpravu pořádkových pokut, programů shovívavosti a úpravu nezávislosti vnitrostátního soutěžního orgánu. Transpozice směrnice do národního právního řádu je povinností České republiky jako členského státu Evropské unie (dále též jako „EU“). Neprovedení implementace evropské právní úpravy by tak vedlo k zahájení řízení o porušení Smlouvy o fungování Evropské unie (dále také jako „Smlouva“ nebo „SFEU“) vůči České republice ze strany Evropské komise, což by mohlo vést až k uložení finančních sankcí. Vůdčím principem navrhované právní úpravy je tedy nutnost zapracování Směrnice do národní úpravy.

Účelem nové právní úpravy je zejména dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva EU podle článku 3 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003. V takovýchto případech souběžného uplatňování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži je zásadní, aby orgány ochrany hospodářské soutěže měly stejné potřebné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut k zajištění toho, že nebude dosaženo odlišného výsledku.

Dalším záměrem navrhované úpravy je pak zefektivnění rozhodovací činnosti a úspora procesních nákladů Úřadu při výkonu dozoru nad funkčním soutěžním prostředím. Zvýšení vymahatelnosti soutěžních pravidel v oblasti trestního práva ze strany orgánů činných v trestním řízení je také cílem plánovaných změn. Ve zrovnoprávnění postavení orgánů veřejné správy při možnosti navrhnout závazky v případě narušení hospodářské soutěže rovněž spočívá úmysl předloženého návrhu změn regulace.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Oblast ochrany hospodářské soutěže je v českém právním řádu především upravena zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“) a zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci práva Evropské unie je oblast hospodářské soutěže upravena zejména Smlouvou (především v hlavě VII., která obsahuje společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sblížování právních předpisů) a přímo použitelnými právními předpisy. Veřejné prosazování článků 101 a 102 SFEU zajišťují podle nařízení Rady (ES) č. 1/2003¹ vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž členských států souběžně s Komisí. Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a Komise společně tvoří síť orgánů veřejné moci, které v úzké spolupráci uplatňují pravidla Unie v oblasti hospodářské soutěže.

Ustanovení článku 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003 ukládá vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž a vnitrostátním soudům povinnost použít články 101 a 102 SFEU na dohody, rozhodnutí sdružení podniků, jednání ve vzájemné shodě nebo zneužití dominantního postavení, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy. Souběžně s články 101 a 102 SFEU uplatňuje Česká republika i vnitrostátní právní předpisy o hospodářské soutěži.

Soutěžní pravidla Evropské unie se vztahují jak na jednání soukromých podnikatelských subjektů, tak na vládní zásahy samotných členských států. Dále je možné nalézt úpravu některých dílčích otázek i v oblasti tzv. *soft law*. Úprava je doplněna bohatou judikатурní činností Soudního dvora Evropské unie.

Navrhovaná právní úprava je genderově zcela neutrální, nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje, jedno z pohlaví a nestanoví pro ně odlišné podmínky. V návrhu zákona nejsou upravovány vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že právní úprava obsažená v návrhu zákona nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a není v rozporu se zákazem diskriminace, ani nemá dopad na rovnost mužů a žen.

1.3.1 Pořádková a donucovací pokuta

V současné době je možné uložit pořádkovou nebo donucovací pokutu podle ustanovení § 22c zákona o ochraně hospodářské soutěže, a § 62 a § 129 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Pořádkovou pokutu je podle § 22c zákona o ochraně hospodářské

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, 4. 1. 2003, s. 1).

soutěže možné uložit za nesplnění povinnosti poskytnout obchodních záznamů na výzvu až do výše 100 000 Kč nebo do 1 % čistého obrátu soutěžitele. Pořádkovou pokutu za nedostavení se na předvolání, rušení pořádku nebo neuposlechnutí pokynu úřední osoby podle § 62 správního řádu je možné uložit až do výše 50 000 Kč. Donucovací pokutu lze podle § 129 správního řádu uložit až do výše 100 000 Kč v případě, že nelze provádět exekuci nepeněžitěho plnění náhradním výkonem nebo přímým vynucením.

1.3.2 *Součinnost policie*

Možnost požádat o součinnost Policii České republiky při provádění úkonu Úřadu, konkrétně v rámci šetření na místě v obchodních prostorách soutěžitele podle § 21f nebo šetření na místě v jiných než obchodních prostorách podle § 21g zákona o ochraně hospodářské soutěže, je upravena v § 135 správního řádu, kde se uvádí: „hrozí-li, že se někdo pokusí ztížit nebo zmařit provedení úkonu správního orgánu, nebo hrozí-li nebezpečí osobám nebo majetku, může správní orgán požádat Policii České republiky o součinnost jejich příslušníků při provádění svého úkonu.“

1.3.3 *Nezávislost Úřadu*

Nezávislost Úřadu je dána jak vnitrostátními právními předpisy,² tak i předpisy Evropské unie³ a podpořil ji také Ústavní soud,⁴ neboť je vnímána jako nezbytná podmínka pro efektivní vymáhání soutěžních pravidel. Projevuje se tak, že rozhodování Úřadu je oproštěno od jakéhokoli vnějšího vlivu a je založeno na interpretaci soutěžních pravidel při použití právních a ekonomických argumentů. Nezávislost Úřadu se projevuje ve třech základních oblastech:⁵ Personální nezávislost se projevuje ve způsobu jmenování a odvolávání předsedy Úřadu a délkou jeho funkčního období. Nezávislost je navíc podpořena tím, že funkční období je šestileté a odvolat předsedu úřadu před skončením jeho funkčního období je možné jen z taxativně stanovených důvodů. Funkční nezávislost znamená, že Úřad není součástí hierarchické soustavy státní správy řízené vládou a není vládě (a ani ministerstvu či jinému správnímu úřadu) ze své činnosti odpovědný. Vláda ani jiný úřad nemůže Úřadu dávat instrukce či příkazy pro jeho činnost a rozhodování. Ekonomická nezávislost Úřadu je zabezpečena tím, že prostředky pro jeho činnost nejsou určovány jiným správním úřadem, ale má vlastní rozpočtovou kapitolu.

² Upraveno zejména zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který stanoví, že v čele Úřadu je předseda jmenovaný na návrh vlády prezidentem, přičemž s funkcí předsedy Úřadu není slučitelné členství v politické straně či v politickém hnutí. Úřad je subjektem nezávislým na vládě, svou působnost vykonává nestranně a není funkčně ani organizačně podřízen žádnému ministerstvu.

³ Například Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy v bodě 31 recitálu hovoří o provádění nezávislých procesních úkonů soutěžními orgány členských států.

⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 21/14, zejm. bod 233.

⁵ Srov. POUPEROVÁ, O. *Nezávislé správní úřady* in Správní právo 04/2014, dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/nezavisle-spravni-urady.aspx> a MIKULE, V.: *Nezávislé správní úřady?* In: Český stát a vzdělanost. Praha: Nakladatelství Karolinum. 2002.

1.3.4 *Závazky orgánů veřejné správy*

Institut závazků je obsažen ve stávající platné právní úpravě. Možnost navrhnout závazky mají soutěžitelé, kteří naruší hospodářskou soutěž dohodami soutěžitelů (§ 7 odst. 2), zneužitím dominantního postavení (§ 11 odst. 3) nebo spojením soutěžitelů (§ 17 odst. 4). V řízení o narušení hospodářské soutěže zneužitím dominantního postavení v letech 2014-2018 byly přijaty závazky téměř ve 34 % případů.

Pokud naruší hospodářskou soutěž orgán veřejné správy, Úřad vydá rozhodnutí podle § 19a a § 22aa zákona o ochraně hospodářské soutěže a uloží tomuto orgánu pokutu. Orgány veřejné správy na rozdíl od soutěžitelů nemohou navrhnout závazky ve prospěch obnovení hospodářské soutěže namísto rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

1.3.5 *Shovívavost*

Program shovívavosti (tzv. *leniency program*) je institutem obsaženým ve stávající platné právní úpravě. Ustanovení zakotvující upuštění od uložení pokuty a snížení pokuty bylo do části zákona upravující přestupky v oblasti hospodářské soutěže vloženo novelizací účinnou od konce roku 2012.⁶

Oba instituty upravené v rámci současného zákonného ustanovení o upuštění a snížení pokuty, tj. program shovívavosti i procedura narovnání, byly Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže uplatňovány v praxi již před jejich výslovným zakotvením na zákonné úrovni.

Počátky specifického institutu shovívavosti můžeme spatřovat v právním prostředí USA konce 70. let 20. století. Můžeme dovodit jeho základ na principech ryze amerického teoretickoprávního přístupu tzv. *ekonomické analýzy práva* k hospodářské soutěži (obdobně jako v případě konceptů trestněprávního a soukromoprávního vymáhání soutěžního práva).

Program shovívavosti bývá dlouhodobě považován za pravděpodobně nejdůležitější nástroj pro účinné odhalování a potírání kartelových dohod. Je to efektivní nástroj pro odhalování i takových deliktů, k nimž jednoznačné důkazy často chybí.

Základní vlastností kartelu bývá především jeho utajenost. Čím více utajený dokáže být, tím obtížnější je jeho odhalení, prokázání či potrestání. Zároveň v moderní elektronické době a nových technických vymoženostech je snadnější vytvářet takové utajené činnosti a udržovat je při vzájemné komunikaci.

Společnosti, respektive jednotlivci mohou orgánu odpovědnému za dohled nad hospodářskou soutěží oznamovat svou kartelovou činnost a při jejím rozkrývání s orgánem spolupracovat. Za odměnu se mohou vyhnout správnímu nebo trestnímu postihu, pokutám či případným trestům odnětí svobody, respektive mohou tvrdost těchto sankcí zmírnit, pokud splní příslušné podmínky.

⁶ Zákonem č. 360/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Účelem institutu je primárně existující kartely destabilizovat a vytvořit tak tlak na jeho členy, aby byli nuceni nahlásit podstatné informace o takové činnosti soutěžnímu úřadu. Po odhalení existence kartelu mohou vyšetřující orgány získat dostatečné důkazy pro prokázání jeho fungování.

Typickým rysem programu shovívavosti je úspora nákladů při zjišťování podstatných skutečností, rychlost řízení, potlačení tradičních metod vyšetřování a obhajoby.

Náležitá aplikace programu shovívavosti vede k odstranění potenciálních kartelistů od zakládání kartelů či k narušení již existujících kartelů. Takový závěr však nelze jednoznačně prokázat, neboť nejsou dostupná empirická data k nezjištěným kartelům.

Další přínos programu shovívavosti souvisí s náklady na veřejnoprávní vymáhání soutěžního práva. Náklady stoupají úměrně s rozsahem práva účastníků řízení na obhajobu. Program pomáhá také v praxi překonat jurisdikční překážky v získávání svědků a důkazů umístěných v zahraničí a šetření a sankcionování zahraničních členů kartelu.

Na úrovni orgánů EU bývá program shovívavosti označován za nejdůležitější vyšetřovací instrument Evropské komise. První oznámení z roku 1996 zavádějící tento institut bylo založeno na závěrech Bílé knihy z roku 1993 o zvýšení růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.⁷ Program shovívavosti přinesl úpravu, na jejímž základě se poskytuje podniku spolupracujícimu na rozkrytí kartelu plná imunita nebo snížení sankce, kterou by jinak bylo třeba aplikovat. V rámci zavedené spolupráce sítě evropských soutěžních úřadů (European Competition Network) na půdě Evropské Komise byl vydán tzv. *modelový leniency program*, který slouží jednotlivým členským státům a jejich soutěžním úřadům jako vzorový základ, z něhož vycházejí při tvorbě vlastních programů na národní úrovni.

V českém prostředí byl pak poprvé program shovívavosti zaveden v roce 2001. Původní formou implementujícího předpisu bylo oznámení na úrovni metodického obecně nezávazného předpisu. V roce 2007 byl český program shovívavosti inovován i na základě modifikovaného evropského modelového programu z roku 2006.⁸ Z důvodů větší efektivity se nově začal vztahovat pouze na horizontální zakázané dohody a především na dohody s vyšší typovou nebezpečností (tzv. *hard core* kartely).

Novelou zákona o ochraně hospodářské soutěže z roku 2012 byl zaveden institut shovívavosti na zákonné úrovni. Do té doby neexistoval zákonný podklad pro tuto aktivitu správního orgánu a Úřad postupoval pouze v rámci svých tehdejších obecných oprávnění podle svého správního uvážení. Nově byly legislativně definovány základní podmínky (mechanismus) uplatnění institutu. Konkrétní náležitosti žádostí a další specifikace procesu uplatňování tzv. *imunity* zůstaly na úrovni *soft law* v novelizovaném oznámení úřadu z roku 2013.⁹ Zároveň byly do něj v maximální možné míře převzaty principy z upraveného evropského modelového programu z roku 2012.

⁷ Oznámení Komise č. 96/C 207/04, publikováno v Úředním věstníku, dne 18. července 1996.

⁸ Oznámení Komise č. 2006/C 298/11, publikováno v Úředním věstníku, dne 8. prosince 2006.

⁹ Oznámení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 4. listopadu 2013 o aplikaci § 22ba odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže (program leniency).

Hlavním důvodem pro uzákonění institutu shovívavosti tkvěly v praktických aplikačních problémech. Problematickými okruhy byly zejména utajení identity žádosti o shovívavost v průběhu správního řízení, včetně jejího obsahu a identity žadatele. Dalším zásadním problémem byla propojenost s úpravou trestněprávní na hmotněprávní úrovni, kde byla upravena skutková podstata porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

V této souvislosti bylo zavedeno zmíněnou novelou z roku 2012 ustanovení o účinné lítosti k této skutkové podstatě. To mělo vyřešit praktické problémy aplikace shovívavosti vůči fyzickým osobám, kdy mohla být eventuálně dovozována trestní odpovědnost za trestný čin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

Cílem nové právní úpravy na trestněprávní úrovni bylo zásadně zesílit atraktivitu programu shovívavosti a zároveň radikálně zredukovat obavy potencionálních tzv. *whistleblowerů*. Ekonomický zájem soutěžitele na včasné žádosti o shovívavost je tak umocněn individuálním zájmem dotčených fyzických osob na zániku jejich vlastní trestní odpovědnosti, což by mělo z programu shovívavosti učinit o mnoho atraktivnější instrument ochrany právních zájmů. Podmínkou pro dotčenou fyzickou osobu musí být ale její aktivní podíl na podání žádosti a následných procedurách.

Požadavek na změnu na národní úrovni v úpravě zakotvení shovívavosti přinesla evropská Směrnice (o posílení soutěžních orgánů) přijatá na počátku roku 2019. Jedna z hlavních kapitol Směrnice (kapitola VI. nazvaná *Programy shovívavosti pro tajné kartely*) výslovně kodifikovala základní pravidla pro tzv. *leniency programy* pro oblast aplikace evropského primárního práva členskými státy, tj. při řízeních o porušení článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU (viz čl. 3 Směrnice).

Směrnice požaduje ve svém předmětu nejen úpravu národních ustanovení při aplikaci evropského práva, ale výslovně by se měla vztahovat i na situace „souběžného uplatňování“ vnitrostátních předpisů ve stejné věci (viz čl. 1 odst. 2 Směrnice). Tento výslovný požadavek zásadně ovlivňuje tedy i případnou novelizovanou úpravu stávajících ustanovení regulujících pouze aplikaci národního práva.

V rámci Směrnice byly upraveny pravidla pro obecné podmínky shovívavosti (čl. 19 Směrnice), prominutí (odpuštění) pokuty (čl. 17 Směrnice), snížení pokuty (čl. 18 Směrnice), formu prohlášení (žádosti) v rámci programu shovívavosti (čl. 20 Směrnice), rezervaci pořadí žádosti o prominutí pokuty (čl. 21 Směrnice), zjednodušené žádosti (čl. 22 Směrnice) a vztah žádostí o prominutí k sankcím ukládaným fyzickým osobám (čl. 23 Směrnice).

Dosavadní národní právní úprava je vystavena srovnání s požadavky zavedenými novou úpravou na evropské úrovni. Evropský modelový program shovívavosti, resp. pravidla pro uplatnění institutu shovívavosti, byl regulován na nelegislativní úrovni. Nyní je celá tematika povýšena na legislativní úroveň. Směrnice o posílení přináší požadavek alespoň rámcové kodifikace pravidel shovívavosti na úrovni zákona. Založila tak výslovně povinnost národních států více sjednotit pravidla programů shovívavosti.

Na základě provedených průzkumů a veřejných konzultací se dospělo na evropské úrovni ke zjištění, že mezi programy shovívavosti uplatňovanými v členských státech v současnosti existují značné rozdíly. Tyto rozdíly vedou k právní nejistotě na straně podniků porušujících

právní předpisy, pokud jde o podmínky, za nichž mohou požádat o shovívavost, jakož i k nejistotě ohledně jejich statusu ochrany podle příslušných programů shovívavosti. Mohla by být oslabena motivace potenciálních žadatelů o shovívavost a mohlo by to vést k méně účinnému prosazování hospodářské soutěže v rámci EU.

Srovnáním stávající platné národní úpravy na české úrovni oproti nové evropské úpravě byla zjištěna nutnost implementace specifických forem žádostí o shovívavost, a to žádostí o rezervaci pořadí a souhrnných (zjednodušených) žádostí. Zbytek požadované evropské úpravy je již v české národní úpravě adaptován pro případy aplikace národního práva.

1.3.6 *Narovnání*

Hlavním účelem procedury narovnání je dosáhnout zjednodušení správního řízení a souvisejících úspor jak na straně Úřadu, tak na straně dotčených soutěžitelů.

Původně byla procedura zavedená Úřadem v roce 2008 bez legislativního zakotvení chápána spíše jako nástroj vyšetřování. Jeho praktickou aplikací měl soutěžní úřad příležitost dostat se k jinak obtížně zjistitelným informacím od dotčených soutěžitelů. V praxi činily v tomto období úlevy na pokutách poskytované Úřadem ve více případech například až 50 % a v některých případech mohla úleva dosáhnout až 80 % z výše původní pokuty.

Od roku 2012 byla procedura legislativně zakotvena v rámci nového ustanovení o upuštění od uložení pokuty a snížení pokuty spolu s institutem shovívavosti. Zákonný text je doplněn na úrovni vnitřního, resp. metodického předpisu, kde jsou upraveny (obdobně jako v případě shovívavosti) konkrétní požadavky a procedury provádějící stručný zákonný rámec.¹⁰

Podstata narovnání spočívá v přiznání dotčeného soutěžitele ke spáchání správního deliktu. Správní řízení se tak zrychlí a zjednoduší. Takový ekonomický přístup přináší zásadní úsporu času i kapacit soutěžního orgánu. Motivace účastníka je také ryze ekonomická a tkví v možnosti redukce eventuální pokuty.

Dnešní stručná zákonná úprava procedury narovnání nepřipouští přílišnou diskreci ze strany správního orgánu a pověřené úřední osoby při jeho aplikaci v průběhu správního řízení. Zejména se tento problém týká výše přiznané slevy na pokutě. Zákon výslovně přiznává úlevu na pokutě ve výši 20 %, pokud se soutěžitel ke spáchání přestupku přiznal a Úřad má za to, že s ohledem na povahu a závažnost přestupku je takový postih dostatečný.

1.3.7 *Vzájemná pomoc*

Procedura tzv. *vzájemné pomoci* je soubor nových institutů zavedených Směrnicí. Celý koncept je novou právní úpravou určenou k implementaci Směrnice na národní úrovni.

Inspirace pro zavedení této koncepce do národních úprav spočívá plně v Nařízení č. 1/2003 a jeho kapitole nazvané Spolupráci upravující vzájemné vztahy při aplikaci práva EU mezi Komisí a členskými státy.

¹⁰ Oznámení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 8. listopadu 2013 o aplikaci § 22ba odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže (procedura narovnání).

Směrnice požaduje zakotvit do národních řádů nové instituty, především žádost o oznámení, kdy na žádost soutěžního orgánu jiného členského státu uplatňujícího článek 101 nebo 102 Smlouvy má soutěžní orgán jiného členského státu oznamovat soutěžitelům bez zbytečného odkladu jménem cizozemského orgánu rozhodnutí, předběžné námitky, jiné procesní akty nebo další relevantní dokumenty (čl. 25 Směrnice).

Dalším kompletně novým institutem je obdobně koncipovaná žádost o výkon rozhodnutí, kterým se ukládají pokuty nebo penále (viz čl. 26 Směrnice). Opět ve vztahu horizontálním (a ne vertikálním jako v případě Komise a členského státu u Nařízení č. 1/2003).

1.3.8 *Zpřístupnění informací obsažených ve spise*

Riziko zveřejnění sebeusvědčujících materiálů mimo rámec šetření, pro jehož účely byly poskytnuty, by mohlo oslabit motivaci potenciálních žadatelů o shovívavost ke spolupráci s orgány pro hospodářskou soutěž.

Z toho důvodu je již v současné platné právní úpravě obsažena ochrana dokumentů vypracovaných a předložených pouze pro účely probíhajícího správního řízení ve věcech ochrany hospodářské soutěže nebo výkonu dozoru nad plněním povinností soutěžitelů a orgánů veřejné správy vyplývajících ze zákona o ochraně hospodářské soutěže nebo z rozhodnutí Úřadu. Taková materiálu by eventuálně mohly být využity pro různé účely mimo správní řízení, např. v civilních žalobách o náhradu škody. Z těchto důvodů je i na základě výslovných požadavků evropského práva kodifikována jejich ochrana, resp. možnost zpřístupňování takových dokumentů za průběhu správního řízení.

V současné platné právní úpravě není stanovena výjimka pro poskytování těchto citlivých materiálů orgánům činným v trestním řízení. Stávající pravidla tak nezohledňují rozdíl v postavení takových veřejných orgánů a ostatních osob.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Tabulka 1: Seznam dotčených subjektů

Oblast regulace	Dotčené subjekty
Pořádková a donucovací pokuta	Úřad, soutěžitelé a jejich zaměstnanci, orgány veřejné správy, fyzická nebo právnická osoba
Součinnost policie	Úřad, pracovníci Úřadu při provádění místního šetření, Policie České republiky při výkonu součinnosti na základě žádosti Úřadu, soutěžitelé a jejich zaměstnanci
Nezávislost Úřadu	Úřad, Vláda České republiky a Parlament České republiky, kterým je předkládána výroční zpráva Úřadu
Závazky orgánů veřejné správy	Úřad, orgány veřejné správy
Shovívavost	Úřad, pracovníci úřadu, soutěžitelé a jejich zaměstnanci, orgány veřejné správy, fyzická nebo právnická osoba, soutěžní orgány členských států EU, Evropská Komise

Narovnání	Úřad, pracovníci úřadu, soutěžitelé a jejich zaměstnanci, orgány veřejné správy, fyzické nebo právnické osoby
Vzájemná pomoc	Úřad, pracovníci úřadu, soutěžní orgány členských států EU, Evropská Komise, Celní úřad pro Jihomoravský kraj
Zpřístupnění informací obsažených ve spise	Úřad, pracovníci úřadu, orgány činné v trestním řízení

Tabulka 2: Seznam konzultovaných subjektů

Subjekty konzultace	Relevantnost příslušného subjektu
Policie České republiky	Orgán poskytující součinnost při úkonech Úřadu
Ministerstvo vnitra	Gestor správního řádu
Generální ředitelství cel	Orgán provádějící exekuce na peněžitá plnění podle správního řádu

1.5 Popis cílového stavu

Hlavním cílem navrhované regulace je zapracování Směrnice. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii. Účelem nové právní úpravy je dosažení stavu, aby uplatňování vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, nevedlo k výsledku jinému, než je výsledek, jehož by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dosáhly na základě práva EU podle článku 3 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003. V takovýchto případech souběžného uplatňování vnitrostátních a unijních právních předpisů o hospodářské soutěži je tedy zcela zásadní, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly stejné potřebné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut k zajištění toho, že nebude dosaženo odlišného výsledku.

Dalším cílem navrhovaných změn úpravy v oblasti ochrany hospodářské soutěže je zohlednění identifikovaných problémů zjištěných při aplikační praxi Úřadu.

Konkrétní cíle lze definovat následovně:

- upřesnit ustanovení týkající se sankcí
- upravit součinnost Policie České republiky při šetření na místě
- vymezit nezávislost Úřadu při výkonu své působnosti
- upravit možnost orgánů veřejné správy navrhnout závazky
- upřesnit program shovívavosti
- upřesnit proceduru narovnání
- zavést proceduru vzájemné pomoci mezi členskými státy v oblasti hospodářské soutěže
- upřesnit zpřístupnění informací obsažených ve spise

1.5.1 *Pořádková a donucovací pokuta*

Cílem předkládaného návrhu je zefektivnění vedení řízení možností udělovat důraznější sankce za širší spektrum případů nespolupráce při vedení tohoto řízení a uvedení zákona do souladu s požadavkem čl. 16 Směrnice. Pořádková a donucovací pokuta je klíčovým nástrojem zajišťující Úřadu účinné prostředky pokračujícímu či budoucímu nedodržování opatření Úřadu nebo jeho rozhodnutí. Cílem návrhu však není umožnit Úřadu dvojí trestání jednoho skutku, ale zavést účinnější nástroj pro plynulost řízení.

1.5.2 *Součinnost Policie*

Cílem předkládaného návrhu je jasné zakotvení, zpřehlednění a zefektivnění spolupráce (součinnosti) Policie České republiky s Úřadem při místních šetřeních, uvedení zákona do souladu s požadavkem Směrnice.

Hlavním principem obsaženým ve Směrnici, je úprava souboru nástrojů nezbytných k řádnému vymáhání pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže. Jedním z takových nástrojů je i efektivní šetření prováděné Úřadem. Při provádění místních šetření a jednotlivých úkonů nelze v některých případech vyloučit obstrukční jednání, případně přímo aktivní snahu o zamezení přístupu zaměstnancům Úřadu, nebo jiným Úřadem pověřených osobám, do těchto prostor. V souladu se Směrnicí a právní úpravou jsou zaměstnanci Úřadu, popřípadě další Úřadem pověřené osoby, oprávněni požádat Policii České republiky o součinnost jejich příslušníků, pokud se někdo pokusí ztížit nebo zmařit provedení úkonu. Předkládaný návrh toto jejich oprávnění výslovně zakotvuje.

1.5.3 *Nezávislost Úřadu*

Cílem předkládaného návrhu zákona je výslovné zakotvení nezávislosti Úřadu do českého právního řádu, v souladu s požadavkem Směrnice (zejména v kapitole III, článku 4, kde se m. j. uvádí: „(a)by byla zaručena nezávislost vnitrostátních správních orgánů pro hospodářskou soutěž při uplatňování článků 101 a 102 SFEU, členské státy zajistí, aby tyto orgány plnily své povinnosti a vykonávaly své pravomoci nestranně a v zájmu účinného a jednotného uplatňování zmíněných ustanovení, s výhradou přiměřených požadavků na odpovědnost a aniž je dotčena úzká spolupráce mezi orgány pro hospodářskou soutěž v rámci Evropské sítě pro hospodářskou soutěž.“), dále výslovná úprava vydávání výroční zprávy, zvýšení právní jistoty a posílení nezávislosti Úřadu. Cílem návrhu je postavit najisto, že Úřad je nezávislý orgán a odstranit případné pochybnosti, zda lze považovat současnou právní úpravu, ze které je dosud vyvozována nezávislost Úřadu, za dostatečnou. Hlavním záměrem je tedy zvýšení právní jistoty.

1.5.4 *Závazky orgánů veřejné správy*

Cílem předkládaného návrhu je možnost orgánů veřejné správy navrhnout závazky, tím zkrátit délku řízení a zmírnit finanční dopady na tyto orgány. Cílem je umožnit orgánům veřejné správy navrhnout Úřadu provedení takových opatření, která by reagovala na výhrady, které má Úřad k jejich jednání (tzn. jednání, které je předmětem řízení o narušení hospodářské

soutěže). Pokud budou tato opatření pro ochranu hospodářské soutěže dostatečná, bude velmi rychle a jednoduše dosaženo vlastního účelu regulace hospodářské soutěže, neboť jejich splnění by odstranilo závadný stav vzbuzující zájem Úřadu.

1.5.5 *Shovívavost*

Cílem předpokládaného návrhu s ohledem na výslovné požadavky směrnice je možnost zavedení jednotného režimu programů shovívavosti v členských státech EU při aplikaci jednotných evropských soutěžních pravidel. Dalším záměrem bude sjednocení režimu programů shovívavosti v režimu evropského práva a v režimu českého práva do přehledné národní právní úpravy na úrovni zákona.

Jedním z nově kodifikovaných institutů má být možnost soutěžitelů ještě před formálním podáním žádosti o shovívavost požádat o rezervaci pořadí v rámci programu shovívavosti. Účelem podání žádosti o rezervaci pořadí je shromáždit nezbytné informace. Případný žadatel o upuštění od uložení pokuty dostane za účelem shromáždění takových informací a či dalších podkladů (jako důkazů potřebných pro splnění příslušných důkazních kritérií) tzv. *rezervaci pořadí*.

S ohledem na sdílené pravomoci Komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž při prosazování článků 101 a 102 SFEU je také zásadní, aby byl zaveden bezproblémově fungující systém tzv. *zjednodušených žádostí*.

Žadatelé, kteří požádali Komisi o shovívavost v souvislosti s údajným tajným kartelem, by měli být oprávněni podat u vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž zjednodušené žádosti ve stejné věci, pokud se žádost určená Komisi týká více než tři členských států jakožto dotčených území.

Systém zjednodušených žádostí by měl umožňovat soutěžitelům podat vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž zjednodušenou (souhrnnou) žádost o shovívavost obsahující minimální soubor informací týkajících se údajného kartelu, pokud byla Komisi v souvislosti s takovým údajným kartelem podána úplná žádost. Žadatelé by pak měli mít možnost podat úplné žádosti o shovívavost vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž, jemuž předložili souhrnné žádosti.

Cílem systému zjednodušených (souhrnných) žádostí je snížit administrativní zátěž žadatelů, kteří předkládají Komisi žádost o shovívavost v souvislosti s údajným tajným kartelem zahrnujícím více než tři členské státy jakožto dotčená území. Vzhledem k tomu, že v takových případech Komise obdrží úplnou žádost, měla by být hlavním kontaktním orgánem žadatele o shovívavost během doby, než se vyjasní, zda se Komise případem bude zabývat.

1.5.6 *Narovnání*

Cílem předkládaného návrhu je poskytnout regulujícímu orgánu v rámci správního řízení větší možnost diskrece při stanovování výše slevy z pokuty při jednání o narovnání s účastníkem řízení.

Zároveň bude ve vyšší míře umožněna diskrece správního orgánu ukončit jednání o narovnání, pokud z hlediska principu hospodárnosti Úřad vyhodnotí situaci tak, že dosažení procesních úspor je nepravděpodobné.

V rámci správního řízení by měla být výslovná zákonná možnost vést případně jednání o narovnání s každým účastníkem daného řízení samostatně.

1.5.7 *Vzájemná pomoc*

V systému, v němž mají Komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž souběžné pravomoci k uplatňování článků 101 a 102 SFEU je nutná úzká spolupráce a vzájemná pomoc mezi vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž navzájem, jakož i mezi nimi a Komisí.

Pokud vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž provádí kontrolu nebo dotazování v souladu se svým vnitrostátním právem jménem jiného vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž podle článku 22 odst. 1 nařízení (ES) č. 1/2003, měla by přítomnost a pomoc úředníků z žádajícího orgánu umožnit dosažení vyšší účinnosti těchto kontrol a dotazování poskytnutím dodatečných zdrojů, znalostí a technické odbornosti.

Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž by měly být rovněž oprávněny požádat jiné vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž o pomoc při zjišťování, zda došlo k selhání podniků nebo sdružení podniků při dodržování vyšetřovacích opatření a rozhodnutí přijatých žádajícími vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž.

Je třeba zavést režim, který vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž umožní požádat o vzájemnou pomoc při oznamování dokumentů týkajících se uplatňování článků 101 nebo 102 SFEU na přeshraničním základě, a to stranám řízení nebo jiným soutěžitelům, jež mohou být adresáty takových oznámení.

Obdobně by vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly mít možnost požádat o výkon rozhodnutí o uložení pokut či penále orgány v jiných členských státech, pokud žádající orgán vynaložil přiměřené úsilí k zjištění toho, že podnik, od něhož mají být pokuty nebo penále vymáhány, nedisponuje v členském státě žádajícího orgánu dostatečným majetkem. Členské státy by rovněž měly stanovit, že zejména v případě, kdy podnik, od něhož lze pokutu nebo penále vymáhat, není usazen v členském státě žádajícího orgánu, může dožádaný orgán vymáhat výkon rozhodnutí přijatých žádajícím orgánem, a to na žádost žádajícího orgánu.

1.5.8 *Zpřístupnění informací obsažených ve spise*

Cílový stav úpravy bude vyváženě zohledňovat působnost a úkoly všech potenciálně zainteresovaných orgánů veřejné moci vymáhajících pravidla hospodářské soutěže.

Na jedné straně umožní zachovat specifický režim zpřístupňování dokumentů vypracovaných a předložených pro účely správního řízení. Jedná se o řízení, kdy Úřad vykonává svou pravomoc ve věcech ochrany (nebo dozoru) nad pravidly hospodářské soutěže. Speciální ochrana tzv. *důvěrných informací* z programu shovívavosti vychází ze zvláštních požadavků evropských předpisů v oblasti hospodářské soutěže.

Na straně druhé bude nově nastavena výjimka pro orgány činné v trestním řízení pro proceduru zpřístupňování takových zvláště chráněných dokumentů. Orgány činné v trestním řízení eventuelně totiž mohou šetřit ve stejné věci trestné činy tzv. *porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže*.

Pro orgány činné v trestní řízení a jejich možné paralelní šetření ve stejné věci bude nově speciálně stanovena časová hranice (k okamžiku sdělení výhrad), od které jim může Úřad chráněné dokumenty již zpřístupnit. Tato hranice mění dosavadní platnou úpravu, která výslovně nerozlišuje mezi jednotlivými typy orgánů veřejné moci. Posouvá okamžik možného zpřístupnění do dřívější fáze řízení.

1.6 *Zhodnocení rizika*

Riziko spojené s nulovými variantami, tedy se zachováním stávající právní úpravy, spočívá v tom, že budou přetrvávat nedostatky zjištěné v rámci hodnocení dopadů regulace a nebude zároveň provedena náležitá transpozice nové unijního předpisu.

V případě neřešení problému jsou rizikem právním důsledky plynoucí z neprovedení implementace předpisu Evropské unie, tj. riziko zahájení řízení o porušení práva EU (tzv. *infringementové řízení*) vůči České republice ze strany Evropské Komise. To by mohlo vést v konečném důsledku až k uložení finančních sankcí.

Ve věcných oblastech to pak můžou být konkrétně rizika např. v otázce programů shovívavosti, nezávislosti, pořádkových pokut či vzájemné pomoci.

2. *Návrh variant řešení*

Varianty u konkrétních tematických okruhů:

2.1 *Pořádková a donucovací pokuta*

Varianta 0

Zachování současného stavu, použití současného ustanovení § 22c zákona o ochraně hospodářské soutěže, a § 62 a § 129 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) upravující pořádkovou pokutu a exekuci na nepeněžitá plnění ukládáním donucovacích pokut. Okruh skutkových podstat a výše pokuty však nejsou dostatečné vzhledem k transpozici Směrnice. Směrnice upravuje možnost (čl. 16 Směrnice) uložení pořádkové

pokuty za neposkytnutí vyžádaných obchodních záznamů, nedostavení se na předvolání Úřadu či nepodrobení se šetření na místě. Dále Směrnice upravuje možnost uložení donucovací pokuty v případech, kdy soutěžitel nedodrží rozhodnutí či přijaté závazky. Za všechny tyto pochybení Směrnice umožňuje uložit pokuty k průměrnému dennímu celkovému celosvětovému obratu soutěžitele. Současný právní řád však umožňuje za nedostavení se na předvolání uložit pokutu pouze do výše 50 000 Kč, donucovací pokutu lze uložit pouze do výše 100 000 Kč. Za nepodrobení se na místě lze uložit pokutu za přestupek, nikoliv pořádkovou pokutu, jak je požadováno Směrnicí.

Varianta 1

Zakotvení ustanovení o výši pokuty za pořádkové delikty, které bude speciálním ustanovením ve vztahu k pořádkové pokutě upravené § 62 správního řádu, a ustanovení o výši donucovací pokuty, které bude speciálním ustanovením k § 129 správního řádu o exekuci ukládáním donucovacích pokut.

Varianta 2

Zakotvení ustanovení rozšiřující katalog skutkových podstat, které jsou považovány za pořádkové delikty, především pořádkový delikt nepodrobení se šetření na místě.

2.2 Součinnost policie

Varianta 0

Zachování stávajícího stavu, kdy možnost součinnosti Policie České republiky při provádění úkonu Úřadu je upravena v § 135 správního řádu, kde se uvádí: „(h)rozí-li, že se někdo pokusí ztížit nebo zmařit provedení úkonu správního orgánu, nebo hrozí-li nebezpečí osobám nebo majetku, může správní orgán požádat Policii České republiky o součinnost jejich příslušníků při provádění svého úkonu.“

Varianta 1

Výslovné zakotvení požadavku Směrnice (čl. 6 odst. 2) včleněním nového ustanovení do zákona o ochraně hospodářské soutěže ve znění: „(z)aměstnanci Úřadu jsou oprávněni požadovat pomoc nebo součinnost orgánů policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.“¹¹

2.3 Nezávislost Úřadu

Varianta 0

Úřad je nezávislý ze své podstaty, není třeba právně zakotvit. Personální nezávislost předsedy Úřadu se projevuje ve způsobu jmenování a odvolávání předsedy Úřadu a délkou jeho funkčního období. Funkční období je šestileté a odvolat předsedu úřadu před skončením jeho funkčního období je možné jen z taxativně stanovených důvodů. Úřad není součástí

¹¹ Obdobnou úpravu nalézáme např. v § 81 odst. 7 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v § 14 odst. 1, písm. h) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti nebo v § 39 odst. 2, písm. d) zákona č. 289/1995 Sb. o lesích a o změně a doplnění některých zákonů

hierarchické soustavy státní správy řízené vládou a není vládě (a ani ministerstvu či jinému správnímu úřadu) ze své činnosti odpovědný. Vláda ani jiný úřad nemůže Úřadu dávat instrukce či příkazy pro jeho činnost a rozhodování. Ekonomická nezávislost Úřadu je zabezpečena tím, že prostředky pro jeho činnost nejsou určovány jiným správním úřadem, ale má vlastní rozpočtovou kapitolu.

Varianta 1

Výslovná kodifikace nezávislosti Úřadu včetně úpravy vydávání výroční zprávy. Tato varianta je v souladu s požadavkem Směrnice.

2.4 Závazky orgánů veřejné správy

Varianta 0

Zachování současného stavu, kdy orgány veřejné správy při porušení hospodářské soutěže nemohou navrhnout závazky ve prospěch obnovení hospodářské soutěže namísto rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (§ 19a zákona o ochraně hospodářské soutěže).

Varianta 1

Zakotvení nového ustanovení o možnosti orgánů veřejné správy navrhnout závazky ve prospěch obnovení hospodářské soutěže, obdobně jako je tomu u dohod narušujících soutěž nebo v případě zneužívání dominantního postavení.

Varianta 2

Zakotvení možnosti orgánů veřejné správy navrhopvat závazky ve prospěch obnovení hospodářské soutěže a kumulaci všech ustanovení o možnosti soutěžitelů i orgánů veřejné správy navrhopvat závazky .

2.5 Shovívavost

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Zachování současného stavu, kdy nejsou na zákonné úrovni legálně upraveny instituty rezervace pořadí a souhrnné žádosti, které jsou upraveny pouze na úrovni *soft law* v oznámení Úřadu. Konkrétní specifické požadavky na obsah žádostí o shovívavost jsou pak v dnešní úpravě také zapracovány pouze v rámci oznámení Úřadu. Takový stav by odporoval výslovným požadavkům Směrnice.

Varianta 1 – Nový dvojí režim shovívavosti

Sjednecení režimu programu shovívavosti při porušování čl. 101 a 102 SFEU všech členských států na základě řádné transpozice příslušné evropské Směrnice.

Varianta 2 – Nový jednotný režim shovívavosti

Sjednecení režimu programu shovívavosti při porušování čl. 101 a 102 SFEU všech členských států na základě řádné transpozice příslušné evropské Směrnice a zároveň nově upravený režim pro porušování národního práva v obdobných případech, tak aby byly sjednoceny oba režimy v české národní úpravě.

2.6 Narovnání

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Zachování současného platného právního stavu, kdy je omezena diskrece Úřadu a při splnění podmínek je narovnání nárokové s jednotnou paušální sazbou slevy z pokuty.

Varianta 1 – Pružnější vedení jednání o narovnání

Zavedení možnosti správního uvážení Úřadu při jednání o narovnání. Zahrnovalo by především možnost zohlednit (z hlediska hospodárnosti správního řízení) procesní úspory vedení jednání o narovnání. Dále také i možnost ukončení jednání o narovnání a diskreci stanovit sazbu slevy na pokutě v rámci zákonem nastaveného limitu.

Varianta 2 – Pružnější vedení jednání o narovnání a samostatná jednání

Zavedení možnosti větší diskrece Úřadu při jednání o narovnání, včetně možnosti zohlednit z hlediska hospodárnosti správního řízení procesní úspory vedení jednání o narovnání, případné možnosti ukončení jednání o narovnání a určité diskrece stanovit sazbu slevy na pokutě v rámci zákonem nastaveného limitu.

Speciální úprava povinnosti vést ústní jednání o narovnání s každým účastníkem samostatně.

2.7 Vzájemná pomoc

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Nepřijetí právní úpravy vzájemné pomoci soutěžních orgánů členských zemí povede k zahájení řízení o porušení Smlouvy vůči České republice ze strany Evropské komise. Vzájemná spolupráce mezi členskými státy by probíhala podle stávajících pravidel. Nebyla by možnost uplatnit např. výkon pravomocného rozhodnutí Úřadu při aplikaci evropských soutěžních pravidel na území jiného členského státu.

Varianta 1 – Režim vzájemné pomoci s celním orgánem

V této variantě je obsažen výslovný požadavek Směrnice na zavedení horizontální systém tzv. vzájemné pomoci mezi členskými státy při aplikaci evropského soutěžního práva. Žádosti o (vzájemnou) pomoc a výkon rozhodnutí se směřují přímo na příslušný veřejný subjekt, který je podle vnitrostátních právních a správních předpisů a správní praxe odpovědný za výkon takových rozhodnutí (čl. 2, odst. 22 Směrnice), v případě České republiky je tímto orgánem celní úřad. Ustanovení přinášející pravomoc celním úřadům k výkonu rozhodnutí soutěžních orgánů jiného členského státu budou zakotvena v zákoně o celní správě.¹² Tato varianta podstatnou měrou komplikuje přístup zahraničních orgánů k výkonu rozhodnutí, neboť předpokládá jejich znalost českého právního řádu.

Varianta 2 – Režim vzájemné pomoci ve spolupráci Úřadu a celního orgánu

Žádosti o (vzájemnou) pomoc a výkon rozhodnutí od zahraničních soutěžních úřadů budou směřovány primárně na Úřad. Bude tak zajištěna věcná a právní kontrola žádostí z pohledu

¹² Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.

národního a především evropského soutěžního práva, v jehož režimu mají být žádosti distribuovány mezi členskými státy.

Zachová se stávající praxe vzájemné komunikace mezi partnerskými vnitrostátními soutěžními orgány v rámci Evropské soutěžní sítě (ECN). Nová ustanovení ustavující proceduru tzv. *vzájemné pomoci* budou zakotvena v zákoně o ochraně hospodářské soutěže. Nevyplyne nutnost novelizace jiných národních předpisů, jako např. v oblasti exekucí správních rozhodnutí.

2.8 Zpřístupnění informací obsažených ve spise

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Zachování stávající platné právní úpravy. Nebudou provedeny úpravy v rámci zákona o ochraně hospodářské soutěže ve zvláštních ustanoveních týkajících se zpřístupňování dokumentů ze spisu.

Orgány činné v trestním řízení postihující pravidla soutěžního práva kodifikovaná trestním právem nedostanou možnost dřívějšího přístupu k zvláště chráněným dokumentům, jako jsou podklady a informace vypracované a předložené pro účely probíhajícího správního řízení ve věcech ochrany (či dozoru) hospodářské soutěže – tzv. *důvěrným informacím* vedených ve správním spise.

Varianta 1 – Výjimka pro orgány činné v trestním řízení

Zavedení speciální výslovné výjimky pro zpřístupnění důvěrných informací ze spisu pouze pro orgány činné v trestním řízení, a to k okamžiku tzv. *sdělení výhrad*.

Varianta 2 – Výjimka pro orgány veřejné moci

Zavedení speciální výslovné výjimky pro zpřístupnění důvěrných informací ze spisu i pro ostatní orgány veřejné moci k okamžiku sdělení výhrad.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant

Obecně není možná taková ekonomická analýza, kde by zpracovatel porovnal náklady vynaložené na jedné straně a výnosy na druhé straně. Je nutno konstatovat, že by se jednalo o pouhé odhady. Nelze předpokládat, že po zavedení nových procesních institutů bude zřejmé, zda dojde k dopadům na státní rozpočet v kladném či záporném smyslu. Lze však predikovat, která z variant je z hlediska nákladů náročnější, popř. zda vůbec dojde k zvýšení nákladů.

3.1 Náklady

3.1.1 *Pořádková a donucovací pokuta*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Náklady na straně Úřadu související s ukládáním pořádkových a donucovacích pokut jsou v současné době zanedbatelné, neboť uložení pokuty je pouze dílčím úkonem při vedení řízení. Vznik nákladů se nepředpokládá ani do budoucna.

Varianta 1 - Zakotvení ustanovení o výši pokut za pořádkové delikty a o výši donucovacích pokut

Náklady při první variantě nevznikají, neboť kroky Úřadu vedoucí k zvýšení plynulosti řízení a větší efektivitě ochrany hospodářské soutěže, tedy ukládání pořádkových či donucovacích pokut, mohou být činěny i zastávající právní úpravy. Nová úprava se dotýká pouze výše uložení takové pokuty. Na druhé straně zvýšená sazba pokut bude znamenat vyšší náklady pro subjekty porušující hospodářskou soutěž.

Varianta 2 - Zakotvení ustanovení rozšiřující katalog skutkových podstat pořádkových deliktů

Náklady při druhé variantě nevznikají, neboť kroky Úřadu vedoucí k zvýšení plynulosti řízení, tedy ukládání pořádkových pokut, mohou být činěny i zastávající právní úpravy. Varianta 2 navíc zakotvuje pouze jednu skutkovou podstatu správního deliktu, čímž naopak umožňuje usnadnit vedení řízení a tedy náklady na vedení řízení zmenšit. I v tomto případě bude zakotvení nové skutkové podstaty znamenat vyšší náklady pro subjekty porušující hospodářskou soutěž.

3.1.2 *Součinnost policie*

Varianta 0 - zachování stávajícího stavu

Žádné přímé či nepřímé finanční náklady v důsledku přijetí této varianty nevznikají, neboť podle § 135 správního řádu by mělo být postupováno již v současné době. Náklady v souvislosti s činností Policie České republiky v současné době nevznikají a nepředpokládají se ani do budoucna. V současné době není důvod predikovat změnu tohoto stavu, tudíž nelze předvídat ani náklady na součinnost Policie České republiky při provádění svého úkonu Úřadu.

Varianta 1 - včlenění nového výslovné ustanovení do zákona o ochraně hospodářské soutěže

Ani tato varianta nezahrnuje žádné nové náklady, neboť v souvislosti s problematikou součinnosti Policie České republiky nevznikají žádné náklady v současné době a bude-li stav pokračovat, nepředpokládají se ani v budoucnosti.

3.1.3 *Nezávislost Úřadu*

Žádné přímé či nepřímé finanční náklady v důsledku přijetí ani jedné z variant řešení nevznikají, jelikož samotná výslovná právní úprava nezávislosti Úřadu nepřináší žádné

faktické změny, nové instituty ani potřebu dodatečného personálního zajištění vyžadující finanční zabezpečení.

3.1.4 *Závazky orgánů veřejné správy*

Žádné přímé či nepřímé finanční náklady v důsledku přijetí ani jedné z variant řešení nevznikají, jelikož institut závazků má sloužit výhradně k tomu, aby orgány veřejné správy měly možnost tzv. *autoopravy* vlastních pochybení, které vedly k narušení hospodářské soutěže. Změna právní úpravy tak nepřináší změny ve způsobu vedení řízení, které by měli negativní vliv na délku řízení a tím na vynaložené náklady s tím spojené. Naopak pokud Úřad uzná navrhované závazky za dostatečné vzhledem k účelu regulace hospodářské soutěže, může řízení zastavit a věnovat své zdroje závažnějším případům narušení hospodářské soutěže.

3.1.5 *Shovívavost*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Mohou vzniknout přímé finanční náklady (platba pokuty) při případném řízení o porušení Smlouvy, pokud bude shledáno, že Česká republika řádně netransponovala příslušnou evropskou směrnici a její konkrétní ustanovení požadující zavedení institutu programu shovívavosti včetně jednotlivých náležitostí žádostí na legislativní úrovni.

Hmotné náklady na dodržování regulace vzniknou v pozdějším horizontu, kdy bude muset být přímo aplikována evropská úprava. Výsledné přímé náklady na interní či externí právní služby budou vyšší než při variantě 1.

Regulovaná problematika v oblasti programů shovívavosti u ochrany hospodářské soutěže je velmi specifická. Na základě dlouhodobé praxe správních řízení je možno konstatovat, že ve většině případů případní žadatelé v programu shovívavosti využívají externí poskytovatele právních služeb a tím se jim výrazně zvyšují přímé hotové náklady na externí právní služby.

Při pozdější nucené implementaci budou vynaloženy náklady na administrativní zátěž Úřadu při dodatečném zavádění programů.

Varianta 1 – Nový dvojitý režim shovívavosti

Z hlediska ekonomických dopadů vzniknou přímé hmotné náklady na dodržování regulace, neboť bude zavedena dvojitá nová regulace jednoho institutu. Zároveň vzniknou přímé náklady na externí právní služby při podání žádosti podle nových režimů.

V další ekonomické kategorii administrativní zátěže a nákladů vzniknou například náklady na zveřejnění nových požadavků regulace, náklady na zavedení nového systému programu shovívavosti uvnitř Úřadu, vyřizování dotazů úředníky od potencionálně dotčených regulovaných subjektů a další veřejnosti. Navíc budou muset být vedeny dva různé režimy žádostí v programu shovívavosti v rámci správních řízení při činnosti Úřadu.

Varianta 2 – Nový jednotný režim shovívavosti

Obdobně jako u varianty 1 podle obou ekonomických kritérií vzniknou náklady.

3.1.6 *Narovnání*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Mohou vzniknout náklady z pozice administrativního zatížení Úřadu, kdy jsou vedena správní řízení a v rámci nich probíhají jednání o narovnání i v takových situacích, kdy jsou z působnosti Úřadu neefektivní a nevedou ke splnění účelu zákona.

Varianta 1 – Pružnější vedení jednání o narovnání

Z pohledu nákladů na regulatorní zatížení i z pohledu nákladů na vynucování regulace nevznikají zásadní náklady.

Varianta 2 – Pružnější vedení jednání o narovnání a samostatná jednání

Náklady mohou být na minimální úrovni identifikovatelné v administrativní stránce vnitřních procesů Úřadu, pokud by bylo vedeno paralelně více samostatných jednání o narovnání.

3.1.7 *Vzájemná pomoc*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Mohou vzniknout finanční náklady (platba pokuty) při případném řízení o porušení Smlouvy, pokud by bylo shledáno, že Česká republika řádně netransponovala příslušnou evropskou směrnici.

Nebudou novelizovány předpisy v oblasti hospodářské soutěže ani předpisy v oblasti exekucí správních rozhodnutí.

Varianta 1 – Režim vzájemné pomoci s celním orgánem

Náklady vzniknou na straně celní správy, která jako exekuční správní orgán bude muset přizpůsobit svůj dosavadní systém přijímání žádostí o exekuci na peněžitá plnění podle správního řádu požadavkům nové úpravy, včetně zvýšených nákladů na právní analýzy v oblasti hospodářské soutěže či dotazů o řádný výklad veškerých relevantních národních i evropských předpisů v dané oblasti na Úřad. Bude nutno nastavit nový vnitřní administrativní systém národní exekučního orgánu (celní úřad) zohledňující přijímání cizozemských žádostí soutěžních orgánů.

Úřad nebude mít primární kontrolu a přehled nad distribucí cizozemských rozhodnutí aplikujícími společná evropská soutěžní pravidla, i když jeho působnost spočívá v aplikaci těchto pravidel podle čl. 101 a 102 SFEU.

Další neidentifikovatelné náklady by mohly vzniknout na straně zahraničních soutěžních úřadů při nutnosti vytvářet nově celý systém spolupráce a vzájemné komunikace s celními úřady namísto dosavadního zavedeného systému spolupráce s příslušným národním soutěžním úřadem.

Proběhne novelizace ve více oblastech českého právního řádu, tj. v oblasti ochrany hospodářské soutěže a zároveň v oblasti exekucí správních rozhodnutí, minimálně zákonů upravujících působnost orgánů celní správy.

Varianta 2 – Režim vzájemné pomoci ve spolupráci Úřadu a celního orgánu

Z pohledu Úřadu jako národního regulátora v oblasti ochrany hospodářské soutěže vznikají krátkodobě dílčí vnitřní administrativní náklady na zavedení nového systému pro zprostředkování výkonu rozhodnutí cizozemských rozhodnutí v rozsahu do 1 milionu korun českých ročně, např. za překlady cizích rozhodnutí.

Novelizace proběhne v oblasti práva hospodářské soutěže. Další navazující kodifikace nové agendy vzájemné pomoci se může uskutečnit na úrovni vnitřních či metodických předpisů Úřadu.

3.1.8 *Zpřístupnění informací obsažených ve spise*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Bude zachována praktická nižší dostupnost chráněných dokumentů nejen pro orgány činné v trestním řízení, ale i pro ostatní orgány veřejné moci. Snižuje se tak vymahatelnost pravidel hospodářské soutěže kodifikovaných v trestním právu.

Dodrží se zpřísněný režim požadavků na omezení přístupu ke spisu vyplývající z dřívější evropské právní úpravy¹³ a zároveň obecně stanovené např. v čl. 31 Směrnice.

Varianta 1 – Výjimka pro orgány činné v trestním řízení

Možností zpřístupnit chráněné dokumenty ze správního spisu se může zvýšit pravděpodobnost distribuce takových materiálů do širšího okruhu subjektů než je tomu v dnešní době. Zesílí tak riziko potencionálních žalob na náhradu škody v oblasti hospodářské soutěže v civilním řízení na chráněné subjekty v rámci programu shovívavosti.

Může být ohrožena speciálně nastavená ochrana důvěrných informací používaných v rámci programu shovívavosti a tak dojít v celkovém horizontu k odstrašení potencionálních účastníků programu shovívavosti.

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži

Varianta 2 – Výjimka pro orgány veřejné moci

Může se výrazněji zvýšit pravděpodobnost distribuce výslovně chráněných dokumentů citlivé povahy mezi vyšší počet subjektů.

Zvýšenou možností poskytování chráněných dokumentů většímu počtu orgánů veřejné moci může být ještě více ohrožen účel ochrany v rámci programu shovívavosti. Ve výsledku může dojít k snížení vymahatelnosti soutěžních pravidel na úrovni soutěžních orgánů.

3.2 Přínosy

3.2.1 *Pořádková a donucovací pokuta*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Přínosem této varianty je absence změny právního řádu.

Varianta 1 - Zakotvení ustanovení o výši pokut za pořádkové delikty a o výši donucovacích pokut

Přínosem varianty 1 je možné zvýšení objemu příjmů státního rozpočtu z důvodu zvýšení maximálních limitů za pořádkové a donucovací pokuty. V letech 2014 – 2019 Úřad uložil celkem 2 pořádkové pokuty v celkové výši 2,83 milionů korun. Přínosem je také větší odstrašující efekt vůči soutěžitelům a z toho plynoucí efektivnější vedení řízení a efektivnější vymáhání rozhodnutí.

Varianta 2 - Zakotvení ustanovení rozšiřující katalog skutkových podstat pořádkových deliktů

Přínosem varianty 2 je pravděpodobné zvýšení objemu příjmů státního rozpočtu. Velkým přínosem je také odstrašující efekt vůči soutěžitelům a z toho plynoucí efektivnější vedení řízení.

3.2.2 *Součinnost policie*

Varianta 0 - zachování současného stavu

Hmotné přínosy nelze identifikovat. Přínosem této varianty je udržení rozsahu zákona v současné podobě. Vyvarování se přebytečné právní regulaci, zachování přehlednosti právního řádu.

Varianta 1 - včlenění nového výslovné ustanovení do zákona o ochraně hospodářské soutěže

Posílení právního postavení Úřadu, jednoznačná úprava této problematiky, transponování Směrnice, zamezení možnosti odlišných výkladů, což přispívá ke zvýšení právní jistoty. Při využití této varianty nastane stav, kdy žádné šetření na místě nebude zmařeno z důvodu neproveditelnosti způsobené obstrukcemi soutěžitele, neboť jeho řádné realizaci bude napomáhat policejní sbor. Úspěšnost místního šetření tak bude zajištěna ze sta procent.

3.2.3 *Nezávislost Úřadu*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Udržení rozsahu zákona v současné podobě. Vyvarování se přebytečné právní regulaci, zachování přehlednosti právního řádu. Hmotné přínosy nelze identifikovat.

Varianta 1 - výslovná kodifikace nezávislosti Úřadu včetně úpravy vydávání výroční zprávy

Směrnice, která má být implementována do českého právního řádu má zajistit, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mají potřebné záruky nezávislosti, zdroje a pravomoci při prosazování práva a ukládání pokut, aby mohly účinně uplatňovat články 101 a 102 SFEU. Přínosem návrhu je posílení právního postavení Úřadu, jednoznačná úprava této problematiky, transponování Směrnice, právně zaručená nezávislost Úřadu, zvýšení právní jistoty. Hmotné přínosy nelze identifikovat.

3.2.4 *Závazky orgánů veřejné správy*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Přínosem této varianty je absence změny právního řádu.

Varianta 1 - Zakotvení ustanovení o možnosti orgánů veřejné správy navrhnout závazky

Orgánům veřejné správy se navrhovanou úpravou umožňuje, aby navrhli Úřadu opatření, která by reagovala na výhrady, které má Úřad k jejich jednání. Pokud by tato opatření byla pro ochranu hospodářské soutěže dostatečná, bylo by velmi rychle dosaženo vlastního účelu regulace hospodářské soutěže, tedy nápravy situace na trhu, protože jejich splnění by odstranilo závadný stav, vzbuzující výhrady Úřadu. Úřad by tak mohl řízení zastavit a věnovat své zdroje závažnějším případům narušení soutěže. Předpokladem je, že třetina řízení s orgány státní správy bude ukončena přijetím navrhovaných závazků s ohledem na zkušenosti Úřadu s využití tohoto institutu u řízení ve věci zneužití dominantního postavení. Přínosem je tedy usnadnění vedení řízení, rychlejší náprava hospodářské soutěže a úspora finančních i personálních zdrojů ve třetině řízení při stejném výsledku tohoto řízení nejen ve zkrácení daného řízení ale i při následujících úkonem, např. exekuce správního rozhodnutí.

Varianta 2 – Sjednocení ustanovení o možnosti soutěžitelů a orgánů veřejné správy navrhnout závazky

Přínos varianty 2 je stejný jako u varianty 1. Jedná se však o rozsáhlejší zásah do zákona.

3.2.5 *Shovívavost*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Potencionální přínosy nebudou, dochází k zachování současného platného stavu. Adresáti práva nemusí vynakládat přímé hmotné náklady na dodržování regulace.

Administrativní zátěž na vynucování nové regulace na straně regulátora nevzroste.

Varianta 1 – Nový dvojí režim shovívavosti

Přínosy jsou identifikovatelné na evropské úrovni, kdy tento celoevropský instrument v současnosti, již používaný ve vertikálním vztahu Evropské Komise a členských států, má být nově využitelný i mezi členskými státy navzájem. Zároveň na ústřední evropské úrovni tkví přínos v potencionálním odbřemenění Evropské Komise. Konkrétním přínosem na obecné úrovni je sjednocení celého systému spolupráce v otázce vzájemného vymáhání evropského soutěžního práva. Zvýší se vymahatelnost a efektivita sankcionování při porušení evropských soutěžních pravidel. Regulační náklady na dodržování regulace budou nižší, neboť bude sjednocen režim evropský s národními.

Varianta 2 – Nový jednotný režim shovívavosti

Zásadní přínos by spočíval v zachování jednodušší normativní úpravy v dané oblasti a přehlednějšímu právnímu řádu. Adresátům normy vznikne vyšší míra právní jistoty (z pohledu principu vzájemné bezrozpornosti právního řádu). Regulační náklady na dodržování regulace budou nižší, neboť bude sjednocen režim evropský s národními.

3.2.6 *Narovnání*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Hmotné (ekonomické) přínosy spočívají v ušetření potencionálních nákladů na adaptaci na novou právní regulaci. Nevznikají tak náklady na interní i externí právní služby spojené se souladem (tzv. compliance) snovou legislativní úpravou.

Jako nehmotný přínos při nulových variantách je potřeba pravidelně zdůrazňovat podporu zásadě stability právního řádu. Zachování současného platného právního stavu udržuje trvalost a přehlednost právního řádu.

Varianta 1 – Pružnější vedení jednání o narovnání

Základním nehmotným přínosem pozměněné úpravy institutu narovnání je především jeho systematické vyčlenění do nového samostatného ustanovení. Zvýší se tak zásadně systematická přehlednost zákona. Zavedením legislativní zkratky k institutu narovnání do nadpisu se zpřehlední normativní text. Zároveň je po terminologické stránce zdůrazněno, že v případě narovnání se jedná o dlouhodobější „proces“ narovnání, který probíhá v rámci správního řízení. Pozitivem je zakotvení základních postupů dosavadní metodické praxe narovnání sepsané v softlaw metodice do normativního textu.

Možnost vyšších úspor procesních nákladů při vedení správních řízení je z hlediska nákladů na vynucování regulace ze strany Úřadu hmotným přínosem při zavedení komplexnější a podrobnější úpravy institutu narovnání do samostatného normativního ustanovení zákona.

Další procesní přínos spočívá v potencionálně větší efektivitě vedených správních řízení. Zvyšuje se možnost dosáhnout sledovaného účelu zákona, pokud Úřad má při vedení správních řízení a procesu narovnání pružnější mantinely diskrece při stanovení výše pokuty.

Varianta 2 – Pružnější vedení jednání o narovnání a samostatná jednání

Hmotný přínos této varianty spočívá oproti variantě 1 ve zvýšené efektivitě vedených správních řízení, resp. vyšších úsporách nákladů řízení, při eventuální možnosti vést jednání v rámci procesu narovnání s každým účastníkem samostatně. Efektivita bude spočívat ve větší pružnosti a variabilitě odděleného vyjednávání s jednotlivými účastníky správního řízení.

3.2.7 *Vzájemná pomoc*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Hmotné přínosy nelze identifikovat. Vyvarování se přebytné právní regulaci, zachování přehlednosti právního řádu pro aplikující subjekty. Nevznikají náklady na dodržování nové regulace

Varianta 1 – Režim vzájemné pomoci s celním orgánem

Přínosy jsou identifikovatelné na evropské úrovni, kdy tento celoevropský instrument v současnosti, již používaný ve vertikálním vztahu Evropské Komise a členských států, bude nově využitelný i mezi členskými státy navzájem. Zásadní přínos na ústřední evropské úrovni tkví v potencionálním odbřemenění Evropské Komise.

Konkrétní přínos tohoto režimu může spočívat v rychlejší proceduře a kratší lhůtě při vymáhání cizozemských rozhodnutí, pokud bude vynechán jeden kontaktní bod na národní úrovni při předávání žádostí o vymáhání. Při přímém kontaktu cizozemského soutěžního orgánu s exekucním správním orgánem na české straně se sníží administrativní zátěž cizozemského orgánu.

Varianta 2 – Režim vzájemné pomoci ve spolupráci Úřadu a celního orgánu

Zachování dosavadního jednotného komunikačního kanálu mezi národními soutěžními orgány vykonávajícími jednotnou aplikaci evropských soutěžních pravidel je rozhodujícím přínosem této varianty.

Konkrétním přínosem na obecné úrovni bude sjednocení celého systému spolupráce v otázce vzájemného vymáhání evropského soutěžního práva. Bude zvýšena vymahatelnost a efektivita sankcionování při porušení evropských soutěžních pravidel. Zároveň se závazně kodifikuje již fungující současná praxe vzájemných žádostí mezi soutěžními orgány členských států o doručování dokumentů (např. za období 2014 – 18 Úřad zaslal 6 žádostí).

Z pohledu českého národního regulátora v oblasti hospodářské soutěže přínos spočívá ve vyšší úspěšnosti při vedení šetření či správních řízení a vyšší vymahatelnosti pravomocných rozhodnutí.

Další přínos je identifikovatelný v zachování větší právní jistoty (pro soutěžní orgány, Evropskou Komisi i samotné účastníky řízení) při výkladu soutěžních pravidel evropského práva, když by Úřad verifikoval právní správnost zaslaných žádostí.

Novelizace proběhne pouze v oblasti práva hospodářské soutěže a vnitřních předpisů Úřadu.

3.2.8 *Zpřístupnění informací obsažených ve spise*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Potencionální přínosy mohou spočívat v zachování současného platného stavu. Nebude měněna příslušná legislativa na zákonné úrovni ani další související předpisy nižší úrovně. Nebude tak zvýšena regulatorní zátěž adresátů práva.

Zůstane nastavena současná úroveň ochrany programu shovívavosti a dokumentů distribuovaných v jeho režimu.

Varianta 1 – Výjimka pro orgány činné v trestním řízení

Zavedením výjimky budou mít orgány činné v trestním řízení šanci v dřívější lhůtě mít k dispozici náležité dokumenty potřebné pro vedení řízení.

Přínos spočívá ve vyšší efektivitě vymáhání pravidel soutěžního práva. Paralelním vedením řízení či šetření na straně orgánů činných v trestním řízení (a zároveň na straně soutěžního orgánu) ve stejné věci je posilována možnost vynucení pravidel soutěžního práva. Může dojít k zvýšení úspěšnosti vynucování v dané oblasti.

Varianta 2 – Výjimka pro orgány činné v trestním řízení

Přínosem může být eventuální zvýšení možnosti uplatnit dostupné dokumenty v šetřeních či řízeních dalších orgánů veřejné moci při plnění jejich zákonných úkolů.

3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

3.3.1 *Pořádková a donucovací pokuta*

Při aplikaci ani jedné z variant řešení nevznikají žádné náklady, varianty jsou posuzovány z pohledu náročnosti změny právního řádu, působení změny na soutěžitele z odrazujícího hlediska a souladu změny se Směrnicí.

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Varianta 0 je nenáročná na změnu právního řádu, její působení na soutěžitele však není vůbec žádný. Varianta však nesplňuje cíl implementovat Směrnici do českého právního řádu.

Varianta 1 - Zakotvení ustanovení o výši pokut za pořádkové delikty a o výši donucovacích pokut

Varianta 1 již znamená drobné zásahy do právního řádu. Použití této varianty bude kladně působit na dotčené subjekty k řádnému plnění povinností, neboť maximálně výše pokuty bude několikanásobně vyšší než dosud, což povede k plynulejšímu vedení řízení, v konečném důsledku ke zvýšení rychlosti vyřízení těchto řízení, a k efektivnějšímu vymáhání dodržování rozhodnutí či přijatých závazků. Výše pokuty se také promítne na příspěvku do státního rozpočtu. Použitím této varianty bude cíl uvedení zákona do souladu se Směrnicí částečně naplněn.

Varianta 2 - Zakotvení ustanovení rozšiřující katalog skutkových podstat pořádkových deliktů

Varianta 2 taktéž znamená drobné zásahy do právního řádu. Použití této varianty umožní Úřadu opakovaně ukládat pokuty dotčenému subjektu, který se nepodrobí šetření na místě. Dosud bylo možné za stejný akt uložit pokutu za přestupek v řízení. Dotčené subjekty budou více motivovány k součinnosti, což povede k plynulejšímu vedení řízení, v konečném důsledku ke zvýšení rychlosti vyřízení těchto řízení. Použitím této varianty bude cíl uvedení zákona do souladu se Směrnicí částečně naplněn.

3.3.2 *Součinnost policie*

Varianta 0 - zachování současného stavu

Náklady v souvislosti s problematikou součinnosti policie nevznikají v současné době a bude-li trend pokračovat, nepředpokládají se ani v budoucnosti. Varianta však nesplňuje cíl implementovat Směrnicí do českého právního řádu.

Varianta 1 - včlenění nového výslovné ustanovení do zákona o ochraně hospodářské soutěže

Náklady v souvislosti s problematikou součinnosti Policie České republiky nevznikají v současné době a zakotvením nové právní úpravy nevzniknou ani v budoucnu. Přínosem této varianty je jednoznačné posílení právního postavení Úřadu, a to v souladu s článkem 6 bod 2 Směrnice, kde se uvádí: „(č)lenské státy zajistí, aby se podniky a sdružení podniků musely podrobit kontrolám prováděným vnitrostátními správními orgány pro hospodářskou soutěž. Pokud podnik či sdružení podniků vznesl proti kontrole nařízené vnitrostátním správním orgánem pro hospodářskou soutěž či povolené vnitrostátním justičním orgánem námitku, mohou si vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž vyžádat potřebnou pomoc od policie nebo rovnocenného prosazovacího orgánu tak, aby mohly kontrolu provést. Tuto pomoc si lze vyžádat rovněž jako zajišťovací opatření.“ Směrnice navíc uvádí, že vnitrostátní správní orgán pro hospodářskou soutěž má právo vyžádat si nezbytnou pomoc policie nebo rovnocenného donucovacího orgánu, a to i jako preventivního opatření pro případ odmítnutí podrobit se kontrole ze strany subjektů, jichž se kontrola týká. (bod 34 odůvodnění Směrnice). Zásah do právního řádu není nijak značný. Použití varianty 1, tedy výslovné zakotvení tohoto institutu, může přinést vyšší efektivitu správních řízení a bezpochybnou pravomoc Úřadu si vyžádat součinnost Policie České republiky k provádění místního šetření.

3.3.3 *Nezávislost Úřadu*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Nezávislost je vnitřní systémová podmínka, jejímž důsledkem je vysoká míra autonomie, umožňující rozhodování bez nežádoucích vlivů.¹⁴ Projevuje se v podobě zásad organizace a činnosti Úřadu. Jakákoli zvažovaná právní úprava musí klást zcela zásadní důraz na vytvoření takových podmínek, aby byl Úřad při svém rozhodování vázán pouze zákonem, přičemž na tento postup (mimo nezávislé soudy) dohlíží osoba, která je opět jen zákonem

¹⁴ KLÍMA, Karel a kolektiv: *Komentář k Ústavě a Listině*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005, str. 385.

k tomu výslovně povolána (předseda Úřadu). Ochrana hospodářské soutěže je soustavná činnost vyžadující konzistentní rozhodovací praxi. Vzhledem k tomu, že Úřad reguluje relativně úzce vymezený okruh společenských vztahů, který vyžaduje vysoce odborné znalosti, je nezbytné, aby nedocházelo k náhlým změnám v personálním obsazení Úřadu v návaznosti na změny ve vládě. Tyto personální změny by totiž mohly ohrozit konzistentnost a předvídatelnost rozhodovací praxe Úřadu. Jen nezávislý soutěžní orgán může vytvářet podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonávat dohled nad zadáváním veřejných zakázek či vykonávat jiné kompetence, které mu zákony stanoví.¹⁵

Hmotné náklady při zachování stávajícího stavu nevznikají, uvažovat lze pouze nad nemateriálními náklady spočívajícími v nedostatečné právní jistotě v otázce nezávislosti Úřadu a dostatečného implementování Směrnice do českého právního řádu. Naopak přínosem této varianty je udržení rozsahu zákona v současné podobě.

Varianta 1 - výslovná kodifikace nezávislosti Úřadu včetně úpravy vydávání výroční zprávy

Přínosem této varianty je výslovné zakotvení nezávislosti Úřadu do českého právního řádu, v souladu s požadavkem Směrnice (zejména v kapitole III, článku 4). Odpadá tak případná diskuse o tom, zda lze považovat současnou právní úpravu, ze které je vyvozována nezávislost Úřadu, za dostatečnou. Výsledkem je tedy zvýšení právní jistoty.

3.3.4 *Závazky orgánů veřejné správy*

Při aplikaci ani jedné z variant řešení nevznikají žádné náklady, varianty jsou posuzovány z pohledu náročnosti změny právního řádu, možnosti zapojení účastníků řízení do vedení tohoto řízení a naplnění jeho smyslu a rychlost nápravy závadného stavu v hospodářské soutěži.

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Varianta 0 je nenáročná na změnu právního řádu, možnost účastníků aktivně se podílet na výsledku řízení je však minimální. Aplikace této varianty nebude mít žádný vliv na potenciální zjednodušení řízení, neboť veškerá řízení v případech, kdy bude hospodářská soutěž narušena, budou muset být ukončena vydáním rozhodnutí.

Varianta 1 - Zakotvení ustanovení o možnosti orgánů veřejné správy navrhnout závazky

Varianta 1 již znamená drobné zásahy do právního řádu. Účastníci řízení, kteří si budou vědomi svého pochybení, se budou moci aktivně zapojit do řízení a navrhnout opatření, které povedou k odstranění závadného stavu. Tento závadný stav tak bude mít potenciál být odstraněn daleko rychleji.

¹⁵ Působnost Úřadu je dána zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a dále zejména zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže).

Varianta 2 – Sjednocení ustanovení o možnosti soutěžitelů a orgánů veřejné správy navrhopat závazky

Varianta 2 znamená velký zásah do právního řádu. Změna je způsobila přivodit právní nejistotu soutěžitelů, neboť možnost přijetí závazků u jednotlivých typů narušení hospodářské soutěže bude zrušena. Výhodou však je tzv. *zeštíhlení zákona*, neboť téměř totožná znění ustanovení o přijetí závazku u dohod narušujících soutěž nebo v případě zneužívání dominantního postavení budou nahrazena jednotným zněním. Účastníci řízení, kteří si budou vědomi svého pochybení, se budou moci aktivně zapojit do řízení a navrhnout opatření, které povedou k odstranění závadného stavu. Tento závadný stav tak bude mít potenciál být odstraněn daleko rychleji.

3.3.5 *Shovívavost*

Varianta 0 - Zachování současného stavu

Přímé hmotné náklady na dodržování regulace budou vyšší u zbývajících variant. Celkové náklady na placení finanční sankce ze strany státu za případnou chybějící adaptaci evropské legislativy a regulační náklady ze strany subjektů regulace převýší ostatní varianty.

Přínosy budou spočívat pouze v prvotní fázi, kdy nebude implementována evropská úprava. V pozdějším horizontu pak převáží náklady.

Varianta 1 – Nový dvojí režim shovívavosti

Hmotné náklady na dodržování regulace budou nižší než u varianty 0 a vyšší než u varianty 2. Transpozice s evropskou úpravou bude provedena a zvýší se tak regulační náklady, ale zároveň se tak stane ihned na počátku a v řádné transpoziční lhůtě. Adresáti nové právní úpravy budou tak mít delší lhůtu na seznámení s novou regulací v dostatečném předstihu oproti variantě případné pozdější vynucené adaptace.

Varianta 2 – Nový jednotný režim shovívavosti

V případě této varianty budou celkové hmotné náklady na dodržování regulace nižší než u variant 0 a 1, jelikož bude zavedena jednotná úprava programu shovívavosti v obou režimech (národním i evropském).

Naopak administrativní zátěž na straně Úřadu při jednotném vynucování pravidel bude nižší. Nebudou vedeny dva paralelní systémy programu shovívavosti.

3.3.6 *Narovnání*

Obecně při použití všech variant nevznikají vyšší náklady. Přínosy mohou tak být jen přidanou hodnotou oproti stávající úpravě.

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 nepředstavuje oproti ostatním variantám větší riziko, ale její přínos je v porovnání s ostatními nižší.

Varianta 1 - Pružnější vedení jednání o narovnání

Daná varianta zvyšuje oproti nulové variantě efektivitu vedení správních řízení a naplnění účelu procedury narovnání.

Varianta 2 - Pružnější vedení jednání o narovnání a samostatná jednání

Daná varianta zvyšuje oproti nulové variantě i variantě 1 efektivitu vedení správních řízení a naplnění účelu procedury narovnání.

3.3.7 *Vzájemná pomoc*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Při porovnání nákladů a přínosů zásadně převažují v této variantě náklady. Nebude řádně transponována nová procedura vzájemné pomoci. Nebude tak sladěn režim mezi členskými státy navzájem do té podoby, v jaké funguje dnes na vertikální úrovni mezi členskými státy a Evropskou Komisí. Nezlepší se případná vymahatelnost vykonatelných rozhodnutí Úřadu v oblasti evropského práva na území jiných členských států.

Varianta 1 – Režim vzájemné pomoci s celním orgánem

V případě varianty 1 nastane situace, kdy celní orgány mohou dotazovat Úřad v rámci součinnosti státní správy a přeposílat jim doručené dokumenty. V takovém případě se zvýší administrativní zátěž na straně úřadů, včetně nutnosti rozsáhlejší novelizace větší skupiny předpisů v různých oblastech práva. Celkové regulační náklady převýší přínos potencionálně rychlejší vymahatelnosti.

Varianta 2 – Režim vzájemné pomoci ve spolupráci Úřadu a celního orgánu

Varianta 2 oproti variantě 1 převažuje v otázce zachování jednotného výkladu současných evropských soutěžních pravidel ze strany národního soutěžního orgánu.

Nezvýší se administrativní zátěž vzájemnou komunikací celního orgánu a soutěžního orgánu v otázce výkladu evropských soutěžních pravidel.

Oproti variantě 1 bude snížena nutnost novelizace většího množství předpisů na zákonné i podzákonné úrovni a ve více oblastech práva.

3.3.8 *Zpřístupnění informací obsažených ve spise*

Varianta 0 – Zachování současného stavu

Varianta 0 by nijak zásadně negativně neovlivnila současné vedení řízení na straně Úřadu. Zároveň by se snížila šance na efektivnější a rychlejší vedení trestních řízení v oblasti porušení pravidel hospodářské soutěže. Mohla by snížit ale možnost komunikace mezi soutěžním orgánem a orgánem činným v trestním řízení.

Na druhé straně by se neměnila současná striktně nastavená pravidla pro ochranu chráněných dokumentů z programu shovívavosti vyplývající z požadavků evropských předpisů.

Varianta 1 – Výjimka pro orgány činné v trestním řízení

Varianta 1 by neměla ohrozit vedení správních řízení u soutěžního orgánu a zároveň by přispěla k potencionálně efektivnějšímu a rychlejšímu vedení trestních řízení ve stejných věcech a celkové vyšší úspěšnosti vymáhání pravidel řádné hospodářské soutěže.

V porovnání s variantou 0 by mohla ale více ohrozit cíle speciální ochrany tzv. důvěrných informací z programů shovívavosti.

Varianta 2 – Výjimka pro orgány veřejné moci

Varianta 2 by mohla ještě více ohrozit úspěšnost vedení správních řízení soutěžních orgánů než varianta 1.

Vzhledem k nemožnosti v rámci kodifikace konkrétně identifikovat jiné orgány veřejné moci by ve výsledku neměla převážet nad variantou 1.

4. Vyhodnocení variant a návrh řešení

Po vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant došlo ke stanovení základních hodnotících kritérií, na jejichž základě pak probíhalo samotné vyhodnocení a výběr nejvhodnější varianty. Hodnocení byla pro jednotlivé varianty zanesena do tabulky. Jednotlivá kritéria byla bodována číselně od 1 do 5, přičemž 1 znamená nejlepší, 5 nejhorší. Na závěr byl do tabulky zanesen aritmetický průměr vzešlý z ohodnocení jednotlivých variant. Varianta s nejnižším aritmetickým průměrem bodování byla zpravidla hodnocena jako nejvhodnější.

Hodnotící kritéria byla stanovena odlišně u jednotlivých opatření regulace s ohledem na jejich specifickou, kdy byla vybírána ta kritéria, která jsou pro danou oblast dle názoru předkladatele nejdůležitější a nejprůkaznější. Použití jednotného systému kritérií by mohlo vést k nedostatečnému a nepřesnému zhodnocení jednotlivých variant. Tam, kde to bylo možné, byla použita kritéria konkrétnější, méně obecná, jako např. „*zapojení účastníka do řízení*“ a „*rychlost nápravy hospodářské soutěže*“ u závazků orgánů veřejné správy, neboť jedním z cílů návrhu je možnost těchto orgánů se podílet na výsledku řízení a žádoucím stavem je minimalizace délky narušení hospodářské soutěže, nebo „*působení na soutěžitele*“ u pořádkové a donucovací pokuty, neboť hlavním motivem návrhu je zvýšení odrazujícího efektu na soutěžitele a tím efektivnější dohled nad hospodářskou soutěží. Další kritéria jsou zvolena obecněji jako „*náročnost změny*“, „*efektivita naplnění cílů*“, „*administrativní zátěž a náklady veřejné správy*“ nebo „*ekonomické dopady*“, protože daná opatření regulace neumožňují zvolení konkrétnějšího kritéria. U opatření regulace vycházejících z implementace Směrnice pak bylo vždy použito kritérium „*naplnění požadavků transpozice*“.

4.1 Pořádková a donucovací pokuta

	Náročnost změny	Působení na soutěžitele	Naplnění požadavků transpozice	Výsledné hodnocení
Varianta 0	1	5	5	3,67
Varianta 1	3	2	3	2,67
Varianta 2	3	3	2	2,67

Jako nejvýhodnější se jeví kombinace varianty 1 a 2. Následuje varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Na základě vyhodnocení jednotlivých variant doporučujeme přijmout kombinaci variant 1 a 2. Kombinace těchto variant znamená drobné zásahy do právního řádu, které však nejsou rozsáhlé. Změna právní úpravy bude kladně působit na dotčené subjekty k řádnému plnění povinností, neboť maximálně výše pokuty bude několikanásobně vyšší než dosud. Zároveň bude Úřadu oprávněn opakovaně ukládat pokuty dotčenému subjektu, který se nepodrobí šetření na místě. Změna právního řádu tak povede k plynulejšímu vedení řízení, v konečném důsledku ke zvýšení rychlosti vyřízení těchto řízení, a k efektivnějšímu vymáhání dodržování rozhodnutí či přijatých závazků. Výše pokut se také promítne na příspěvku do státního rozpočtu. Použitím kombinace variant 1 a 2 bude cíl uvedení zákona do souladu se Směrnicí zcela naplněn.

4.2 Součinnost policie

	Náročnost změny	Efektivita naplnění cílů	Naplnění požadavků transpozice	Výsledné hodnocení
Varianta 0	1	3	2	2
Varianta 1	2	1	1	1,33

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 1. Následuje varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Na základě vyhodnocení přínosů a nákladů jednotlivých variant doporučujeme přijmout variantu č. 1, tj. včlenit do právního řádu ustanovení výslovně kodifikující součinnost Policie České republiky. Jde o transpozici Směrnice a přináší jednoznačnou úpravu této problematiky, bez možností odlišných výkladů, což přispívá ke zvýšení právní jistoty a k posílení právního postavení Úřadu. Nejedná se o náročnou legislativní změnu, nebude mít žádný zásadní dopad na praktickou činnost Úřadu, Policie České republiky ani na státní rozpočet.

4.3 Nezávislost Úřadu

	Náročnost změny	Efektivita naplnění cílů	Naplnění požadavků transpozice	Výsledné hodnocení
Varianta 0	1	3	3	2,33
Varianta 1	3	1	1	1,67

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 1. Následuje varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Na základě vyhodnocení přínosů a nákladů jednotlivých variant doporučujeme přijmout variantu č. 1, tj. z důvodu zvýšení právní jistoty a posílení právního postavení Úřadu, výslovně zakotvit nezávislost Úřadu do českého právního řádu a upravit problematiku vydávání výroční zprávy. Obdobně jako v případě úpravy součinnosti Policie České republiky se jedná spíše o deklaratorní změnu, bez zásadních legislativních, personálních nebo ekonomických dopadů, která legislativně potvrzuje stávající faktický stav.

4.4 Závazky orgánů veřejné správy

	Náročnost změny	Zapojení účastníka do řízení	Rychlost nápravy hospodářské soutěže	Výsledné hodnocení
Varianta 0	1	5	4	3,33
Varianta 1	3	2	2	2,33
Varianta 2	5	2	2	3

Jako nejvhodnější se jeví varianta 1, neboť méně zasahuje do současného znění zákona, poté následuje varianta 2. Nejméně vhodnou je varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Na základě vyhodnocení přínosů a nákladů jednotlivých variant doporučujeme přijmout variantu č. 1, a to z důvodu možnosti účastníků řízení, orgánů veřejné správy, aktivně se zapojit do řízení a navrhnout opatření, které povedou k odstranění závadného stavu v hospodářské soutěži. Tento závadný stav tak bude mít potenciál být odstraněn daleko rychleji a Úřad bude moci věnovat své zdroje závažnějším případům narušení hospodářské soutěže. Tato varianta zároveň nebudou příliš zasahovat do právního řádu.

4.5 Shovívavost

	Naplnění požadavků transpozice	Administrativní zátěž a náklady veřejné správy	Ekonomické dopady	Výsledné hodnocení
Varianta 0	5	4	4	4,33
Varianta 1	3	3	4	3,33
Varianta 2	1	2	2	1,67

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 2. Následuje varianta 1 a poslední vychází z hlediska vhodnosti varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Při porovnání nákladů i přínosů jednotlivých variant dominuje varianta 2, která plní úkol transpozice nových jednotných procedur v rámci evropských soutěžních pravidel a zároveň nejméně zatěžuje adresáty práva rozsahem nutné kodifikace. Zároveň přináší nejnižší hmotné náklady administrativní i regulatorní zátěže ze všech variant. Varianta 0 nevyhovuje ani primárně z pohledu nutné transpozice.

4.6 Narovnání

	Efektivita naplnění cílů	Administrativní zátěž a náklady veřejné správy	Ekonomické dopady	Výsledné hodnocení
Varianta 0	4	2	1	2,33
Varianta 1	2	3	1	2
Varianta 2	1	3	1	1,67

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 2. Následuje varianta 1. Jako třetí byla vyhodnocena varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Především z pohledu principu dobré správy by měla převážet varianta 1 nebo varianta 2 zvažované úpravy. Přispějí k vyšší efektivitě vedení příslušných správních řízení a zvýšení vymahatelnosti soutěžního práva. Ve výsledném efektu je v praxi správních řízení a jednání o narovnání nejpřínosnější samostatné vedení jednání o narovnání s rozdílnými účastníky.

4.7 Vzájemná pomoc

	Naplnění požadavků transpozice	Administrativní zátěž a náklady veřejné správy	Ekonomické dopady	Výsledné hodnocení
Varianta 0	5	1	5	3,67
Varianta 1	3	4	3	3,33
Varianta 2	2	2	3	2,33

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 2. Následuje varianta 1 a nejméně vhodná je varianta 0.

Nejvhodnější varianta

Jedinými vyhovujícími variantami podle primárního cíle transpozice nové evropské úpravy procedury tzv. *vzájemné pomoci* jsou varianty 1 a 2, neboť varianta 0 nesplňuje povinnost transpozice evropského předpisu. Rozhoduje pak vyšší přínos varianty 2 spočívající v zachované právní jistotě při výkonu působnosti nad evropskými soutěžními pravidly a zároveň snížením nákladů na dodržování regulace. Nevyvstane potřeba novelizace v oblasti exekuce správních rozhodnutí a právní úprava bude pro adresáty jednodušší, přehlednější a srozumitelnější.

4.8 Zpřístupnění informací obsažených ve spise

	Efektivita naplnění cílů	Administrativní zátěž a náklady veřejné správy	Ekonomické dopady	Výsledné hodnocení
Varianta 0	4	1	2	2,33
Varianta 1	2	2	2	2
Varianta 2	2	4	2	2,66

Jako nejvýhodnější se jeví varianta 1. Následuje varianta 0 a jako třetí varianta 2.

Nejvhodnější varianta

V celkovém kontextu kladů i záporů uvažované změny právní úpravy jsou všechny varianty vyrovnané. Každá z nich zohledňuje jiné hledisko, ale plní stejný cíl efektivnější ochrany hospodářské soutěže. Převážit by měla nakonec varianta 1 umožňující dřívější paralelní šetření orgánů administrativních i trestních.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Podle nových ustanovení by postupovali všichni adresáti právní úpravy. Navrhované řešení bude realizováno příslušnými orgány veřejné moci.

Zpracovatelem návrhu implementace doporučené varianty je Úřad. Implementace navrhované novely zákona nevyžaduje zásadní změny činnosti dotčených subjektů.

Novela zákona o ochraně hospodářské soutěže se po její publikaci ve Sbírce zákonů stane integrální součástí tohoto zákona a platného právního řádu.

Jako nezávislý regulatorní orgán v oblasti ochrany hospodářské soutěže má Úřad pravomoc aplikovat a zároveň vynucovat aplikaci dotčené právní úpravy.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti (efektivita) nové regulace bude proveden k 4. únoru 2027, kdy budou vyhodnocena data získaná za období počínající účinností nové právní úpravy a končící k 31. prosinci 2026 a data převzata ze Zprávy Evropské komise o provedení Směrnice, která má být předložena Evropskému parlamentu a Radě nejpozději 12. 12. 2024.

Předmětem přezkumu bude zejména skutečnost, zda jsou nově kodifikované instituty či procesy v praxi využívány, v jaké míře a jaká je jejich srozumitelnost pro adresáty a odbornou veřejnost. Primárním kritériem hodnocení účinnosti regulace bude především její adekvátnost a efektivita.

Data budou shromážděna prostřednictvím příslušných organizačních útvarů zpracovatele, veřejnými konzultacemi, případně dotazníkovým šetřením nebo prostřednictvím k tomu svolaných odborných akcí (konference, kulatý stůl, seminář atd.).

7. Konzultace a zdroje dat

Při tvorbě RIA zpracovatel konzultoval jednotlivé oblasti navrhované úpravy a dopady jejích variant především s dotčenými subjekty státní správy. S Ministerstvem vnitra proběhly konzultace tematického okruhu vzájemné pomoci v návaznosti na institut exekuce správních rozhodnutí na peněžitá plnění v režimu správního řádu, dále s Generálním ředitelstvím cel v totožné problematice. Na úrovni Policejního prezidia České republiky probíhala vzájemná komunikace v otázce součinnosti policejních orgánů při hrozícím ztížení nebo zmaření úkonu Úřadu (šetření na místě).

Konzultace dané problematiky probíhala již ve fázi přípravy a tvorby Směrnice na evropské úrovni pracovní skupiny Rady. Zároveň byly konkrétní otázky konzultovány na úrovni národní při schvalování rámcové pozice vlády k návrhu Směrnice. Meziresortní komunikace k jednotlivým konkrétním otázkám probíhala prostřednictvím vypracovaných instrukcí pro jednání pracovní skupiny Rady.

Na národní úrovni zpracovatel vyhlásil opakovaně veřejné konzultace (diskuse) na webových stránkách Úřadu za účelem sběru stanovisek odborné veřejnosti k původnímu návrhu Směrnice i finálnímu (vyhlášenému) platnému znění Směrnice.

27. 4. 2018	Výzva k veřejné diskusi a zaslání příspěvků k návrhu Směrnice	0 obdržených příspěvků
29. 11. 2018	Výzva k veřejné diskusi a zaslání příspěvků k návrhu Směrnice	0 obdržených příspěvků

1. 2. 2019	Výzva k veřejné diskusi a zaslání příspěvků k přijaté Směrnici	0 obdržených příspěvků
19. 12. 2019	Výzva k veřejné diskusi a zaslání příspěvků k přijaté Směrnici	0 obdržených příspěvků

Data k jednotlivým okruhům čerpal zpracovatel z interních záznamů a statistik uveřejněných ve veřejně dostupných výročních zprávách Úřadu.

8. Kontakty na zpracovatele RIA

Kontaktní útvar:

Odbor Legislativně-právní, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Mgr. Jiří Plachý, Ph.D.

tel. +420 542 167 784

e-mail jiri.plachy@uohs.cz